

Syntax Media viert zilveren jubileum

25 jaar in laboratoriumeducatie

Syntax Media viert dit jaar haar 25-jarig jubileum. De educatieve uitgeverij is inmiddels uitgegroeid tot de bekendste binnen de laboratoriumopleidingen (MBO en HBO) en geeft zo'n 65 titels uit zoals 'Basischemie voor analisten', 'Biologie voor analisten' en 'Veiligheid in het laboratorium'. Wie zijn nu eigenlijk de motoren achter deze 25 jaar succes? Hoe ziet de Syntax-familie eruit en, belangrijker nog, wat waren en zijn hun drijfveren en ambities?

Redactie: Vanessa Appelman | Fotografie: Syntax Media

Hoe start je in je eentje een uitgeverij? En waar komt de naam Syntax Media eigenlijk vandaan? Aan het woord zijn Teus Twigt, Elisabeth de Ligt, Henk Mulder en Shirley Janssen - zij staan, achtereenvolgens, gezamenlijk al 25 jaar aan het roer van deze educatieve uitgeverij. Tijd om ze eens wat beter te leren kennen.

Om meteen met de deur in huis te vallen, hoe hebben jullie elkaar eigenlijk ontmoet?

Elisabeth: "Ja, dat is wel een leuk verhaal. Achteraf gezien stonden wij allemaal op elkaars lijstjes. Ik ken Teus eigenlijk al sinds 2002 van de Vakopleiding Boekenbranche (VOB) waar we beiden docent waren."

"Ik heb sinds 1991 ervaring opgedaan bij onder andere Delftse Universitaire Pers, uitgeverij van Gorcum en ThiemeMeulenhoff. Vanaf 2003 werkte ik als zzp'er voor grote educatieve en wetenschappelijke uitgeverijen. Dat ging goed, ik had werk en werd teruggevraagd, maar toch speelde ik weleens met de gedachte hoe het zou zijn om voor mezelf uit te geven. Ik besloot een lijstje te maken van een aantal uitgevers die ik hiernaar kon vragen en Teus stond bovenaan."

Teus: "Elisabeth wist niet dat ze ook op mijn lijstje stond. Daarop stonden namen van mensen die mij geschikt leken om Syntax over te nemen en voort te zetten na mijn pensioen. Ook Shirley stond er toen al op."

"Elisabeth en ik hadden een lang gesprek over mijn ervaring als uitgever. Toen heb ik twee dingen gedaan: Ik heb haar het A4'tje gegeven dat ik voor mezelf had opgesteld met dingen die niet leuk waren, maar die je wel moest doen als je een eigen uitgeverij had. En ik gaf haar de opdracht om marktonderzoek voor Syntax te doen. Dit zou de basis voor haar kunnen zijn om Syntax over te nemen of, als het niet zover zou komen, leverde het mij een rapport op als steun voor een overname door iemand anders."

Elisabeth: "Dit was een slimme zet van hem. En voor mij heel fijn, want ik kon overal binnenkomen 'namens Teus'. Ik heb echt een goed inzicht in de uitgeverij en de markt gekregen. Ik herinner me nog een fijne opleidingsdirecteur in Leiden die al jaren alle instroomcijfers van de MLO- en HLO-opleidingen in Nederland bijhield. Hij kon mij zo alle data geven. Na deze opdracht heb ik nog wel met anderen gesproken, maar ik zag in Syntax een mooi bedrijf met goede vooruitzichten, dat mij de mogelijkheid bood om voor mezelf te gaan uitgeven."

Ging dat ook zo met de anderen? Stonden jullie ook op elkaars lijstje?

Shirley: "De wereld van de educatieve uitgeverijen is klein, dus je hebt elkaar al gauw in je netwerk. Ik heb Teus ontmoet in de tijd dat ik bureauredacteur was bij Educaboek. Een aantal jaren later, toen ik

uitgever was bij EPN in Houten (later Noordhoff) voor VMBO Techniek, ontmoette ik Henk. Hij was toen uitgever voor wiskunde VO.”

Elisabeth: “Toen het voor mij tijd was voor iets anders, dacht ik dat het wel een paar jaar zou duren voordat ik iemand zou vinden om de uitgeverij over te nemen. Shirley stond op mijn lijstje, omdat ik dacht ‘Shirley kent iedereen in dit wereldje, zij weet vast wel iemand die Syntax wil overnemen’. Ik dacht er niet aan dat zij dat zelf zou willen. Ze belde me al na een week terug, haha.”

Shirley: “Ja, dat klopt. Ergens wilde ik dit altijd al, ik vind het heerlijk om zaken te verbeteren en op dingen voort te borduren. Toen Elisabeth mij belde, werd de gedachte om voor mezelf uit te geven concreter. Dus maakte ik een lijstje en daar stond Henk op...”

Henk: “Shirley en ik kenden elkaar toen al jaren uit ‘het wereldje’, maar hadden nog nooit op hetzelfde project gewerkt. We hadden met enige regelmaat contact. Ik werkte destijds als zzp’er, maar wel met het idee om ‘ooit iets voor mezelf te beginnen’. Na het telefoontje van Shirley hing ik een post-it naast mijn bureau als reminder om aan haar voorstel te blijven denken en na ongeveer een maand wisselden we weer samen van gedachten. We hebben ongeveer een half jaar samen onderzocht of het zakelijk ‘wat kon worden tussen ons’ en hoe de toekomst van Syntax eruit zou kunnen zien, voordat we de knoop doorhakten.”

Teus Twigt, oprichter Syntax Media en directeur van 21 september 2000 tot en met 9 juli 2010.

Elisabeth de Ligt, directeur Syntax Media van 9 juli 2010 tot en met 29 december 2022.

Shirley Janssen en Henk Mulder, directie-duo Syntax Media van 29 december 2022 tot heden.

Een klein wereldje, op elkaars lijstjes staan, jarenlange ervaring en de ambitie hebben om zelf een uitgeverij te bestieren. Bij Teus gingen er functies bij Wolters Noordhoff, Cito, Educaboek en Delta Press aan vooraf voor hij de stap naar een eigen onderneming maakte.

Syntax Media begon 25 jaar geleden. Hoe begon je met je eigen uitgeverij?

Teus: “Na mijn studie natuurkunde begon ik in 1981 als uitgever voor de exacte wetenschappen bij Wolters Noordhoff. Ik was altijd al geïnteresseerd in boeken, maar van het uitgeversvak wist ik niets. Daar kwam ik bij Wolters Noordhoff achter. Ik vond het leuk en interessant.”

“Daarna had ik andere banen, maar er was altijd wel die connectie met uitgeverijen. Het bleef trekken. Ik werd directeur van de kleine, zelfstandige educatieve en technische uitgeverij Delta Press. De

uitgeverij verkeerde door allerlei ontwikkelingen in een financieel moeilijke positie. Ik zag potentie in de uitgaven van Delta Press. Er moest wel wat worden gereorganiseerd en financieel moest er orde op zaken worden gesteld. Ik wilde de uitdaging wel aangaan. Het lukte mij om er binnen enkele jaren een winstgevende uitgeverij van te maken. Ik had als directeur een andere kijk op de toekomst dan de eigenaar en enig aandeelhouder, wat het einde betekende van mijn baan bij Delta Press.”

“De kennis en ervaring die ik in die jaren heb opgebouwd, gaven mij het zelfvertrouwen om de stap naar zelfstandig ondernemen te maken. Samen met Marjan, mijn vrouw, bedacht ik de naam Syntax Media. Ik wilde graag een naam met een x en een y erin; bijzondere letters die goed blijven hangen. Media kozen we, zodat ik me ook op tijdschriften en mogelijk internet kon richten.”

Hoe zit dat met de anderen? Wisten zij altijd al dat ze voor zichzelf wilden gaan uitgeven?

Elisabeth: “Nou, het was voor mij achteraf gezien logisch dat ik in de uitgeverij zou belanden. Mijn eerste studentenbaantje was bij Uitgeverij Matrijs, destijds opgestart door Ben en een paar vrienden. Ben was toen een goede vriend en is nu mijn man. Het leek mij toen al fantastisch om later bij een uitgeverij te werken. Na mijn studie is dat ook gelukt.”

“Ik vind het onderwijs leuk, nuttig en belangrijk. Mijn vader was leraar en ik ben zelf ook kort docent Geschiedenis geweest en geef nu taalles. De educatieve uitgeverij past dus goed bij mij en geeft me voldoening.”

Henk: “Ik wilde altijd al ‘iets voor mezelf doen’, zelf een product maken. Ik ben begonnen als docent economische vakken op het MBO, waarbij ik avondcolleges gaf op het HBO. Toen ik daarna verder ging kijken kwam ik - begin 1997 - bij EPN in Houten terecht. Daar begon ik met een week NOT, dus ik was meteen een doorgewinterde accountmanager, haha.”

“Voor mij kwam ‘het juiste moment’ eind 2013, na een fusie tussen NijghVersluys en ThiemeMeulenhoff. Na vier reorganisaties in vier jaar was ik er wel klaar mee. Na wat zelfstandige klussen, bij onder andere Edu’Actief, SDU, Malmberg, ThiemeMeulenhoff en Noordhoff, belde Shirley en kwam Syntax Media op mijn pad.”

Shirley: “Ik ben per toeval in deze wereld terechtgekomen. Na mijn studie Elektrotechniek wilde ik een baan die techniek combineerde met iets anders. Via een uitzendbureau kwam ik bij Dirksen Opleidingen waar ik lesstofontwikkelaar en docent werd voor hun Elektronica-opleidingen. Na verschillende functies bij Educaboek en EPN ben ik in 2001 voor mezelf begonnen. Als zzp-ende uitgever ben je weliswaar een dienst, maar wel één waarin je creativiteit én commercie kunt combineren. Dat past bij me. Er is niets mooiers dan een tastbaar product laten zien als resultaat van je harde werken. Een eigen uitgeverij hebben werd in die tijd mijn (stille) droom.”

Hoe heeft Syntax Media zich in de afgelopen kwart eeuw ontwikkeld?

Teus: “Toen ik in 2000 voor mezelf begon, had ik contact met de NVVK, de Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde. Zij hadden een stichting opgericht om boeken op het gebied van veiligheidskunde uit te geven, maar aan de uitvoering hadden ze nog geen invulling gegeven. Dat werd het bescheiden begin van Syntax. Om extra inkomen te genereren deed ik in het begin ook wat interim klussen voor andere uitgevers.”

“Eén van de bestuursleden van de stichting was auteur van een boek Stralingshygiëne uit de HERON-reeks, boeken voor het laboratoriumonderwijs die werden uitgegeven door Bohn Stafleu van Loghum (BSL). Hij vertelde dat zijn boek dringend herzien moest worden, maar dat de uitgever nauwelijks interesse had. Voor mij een signaal dat BSL niets meer met de HERON-reeks wilde doen.

Ik nam contact op met de directie en kon na verloop van tijd de HERON-reeks overnemen, samen met een reeks boeken voor de opleiding tot schoonheidsspecialist.”

“Er was veel achterstallig onderhoud. Ik nam voor de uitvoering een medewerkster aan en later nam Marjan haar werk over. Zij zorgde voor de redactie en het contact met de opmaakstudio. Zo kreeg Syntax Media een aardige omvang, dat verder groeide door het uitgeven van het maandblad van de NVVK en, in samenwerking met een uitgever in Antwerpen, een blad voor letselschade-specialisten. Syntax Media was toen nog gehuisvest in mijn huis in Arnhem.”

Elisabeth: “Na mijn overname huurde ik een kantoortje op de Springweg in Utrecht, waar ik een jaar heb gezeten. De locatie was fantastisch, maar het pand was oud en donker en de ramen hadden enkel glas. Ik verhuisde naar een bedrijfsverzamelgebouw dichtbij het centrum van de stad. Daar heb ik in ‘mijn’ 12,5 jaar veel boeken herzien en Syntax Media uitgebouwd binnen de labopleidingen.”

“Daarnaast heb ik, op verzoek van docenten, een oude wiskundereeks voor het HBO herzien. Eén van de auteurs (Anne Kaldewaij) was net met pensioen en had wel zin om deze klus op te pakken. Inmiddels zijn er zes delen verschenen. Dat zijn mooie titels geworden. Ook interessant was Juni Daalmans, die zijn concept van Brain Based Safety in twee boeken heeft uitgelegd en die ook in het Engels zijn vertaald.”

Precies op 29 december 2022 vond de overdracht van Syntax Media van Elisabeth naar Henk en Shirley plaats. Dat is een verhaal op zich, want er moest voor het einde van het jaar worden getekend bij de notaris. Elisabeth kon vanwege COVID haar huis niet uit, waardoor de overdracht online plaatsvond.

Henk en Shirley behoren ‘slechts’ drie jaar tot de Syntax-familie. Hoe is het jullie vergaan?

Shirley: “Dat eerste jaar stapten Henk en ik echt met onze voeten in de klei. We wilden alles zelf doen en zelf ervaren. Uitgeven konden we wel, maar hoe doe je dat als je je eigen bedrijf hebt? We hadden in de zomer van 2022 al marktonderzoek gedaan en een businessplan geschreven. Daarna kostte het ons nog een half jaar om de financiën te regelen, ook een hele klus.”

Henk: “Op dit moment zijn we bezig met de herziening van een aantal titels, verjonging van ons auteursbestand en het opzetten van een online leeromgeving. Alle MBO-laboratoriumopleidingen gebruiken onze boeken en we kennen de docenten goed; we betrekken ze bij een uitgave of ze werken mee als auteur. We richten ons steeds meer op de professionele markt (in-house opleidingen) en hebben in 2023 het fonds van een, helaas te vroeg overleden, collega-uitgever overgenomen voor HBO Engineering Management.’

Shirley: “We werken inmiddels vanuit Amersfoort en onze samenwerking is heel goed. Ik doe onder andere de boekhouding en de productie, Henk doet de website en het contact met het CB. We hebben destijds - samen met Elisabeth - het auteursbestand onder ons tweeën verdeeld, Henk heeft daarnaast de scholen onder zijn hoede. Naast ons werk bij Syntax hebben we allebei nog onze interimprojecten, zo houden we ons netwerk binnen de uitgeverwereld warm.”

Henk: “Qua verdeling gaan we best ver hoor, haha. Als wij een boek versturen, plak ik de postzegel op het pakketje en stuurt Shirley de factuur. Zo werkt dat voor ons. Wij complementeren elkaar.”

De ‘Syntax-familie’ heeft onderling goed contact met elkaar. Teus heeft ‘zijn’ bedrijf eigenlijk nooit echt verlaten. Hij hielp Elisabeth destijds met de boekhouding en dat doet hij nog steeds voor Henk en Shirley. Met zijn vieren hebben ze uitgeverij Syntax Media in 25 jaar gebracht tot waar zij nu staat.

Ten slotte, hoe is het om als zelfstandige een uitgeverij te runnen?

Elisabeth: "In je eentje een uitgeverij runnen, is best lastig. Kijk, als kleine uitgeverij moet je anders met je mensen omgaan. Want je hebt wel een fonds, maar geen vast team. Je moet ervoor zorgen dat de auteurs echt voor jou aan de slag willen. Het is daarnaast een uitdaging om met meerdere mensen tegelijk aan een boek te werken, omdat iedereen iets anders wil of lesgeeft op net een ander leerniveau."

"Het kost veel tijd en moeite om een goed leermiddel te maken. Zaken als doorlopende leerlijnen en didactiek moeten kloppen. En als een boek af is, moet je de auteurs allemaal lekker mee uit eten nemen om de mijlpaal te vieren. Ik heb van auteurs soms ook hun partner daarbij uitgenodigd, want zij lijden vaak behoorlijk onder het schrijfproces van hun partner. Ach ja, zonder auteurs heb je niks."

"Ik werkte bij Syntax vaak alleen. Op zich wel lekker, maar soms miste ik het om met iemand te sparren. Ik vond mijn 'intervisiemomenten' bij een vriend die ook zelfstandig uitgever was. En ik nam Walter parttime in dienst voor allerlei werkzaamheden, zoals marketing en promotie, pakketjes klaarmaken, redactie, enzovoorts. Daar heb ik veel aan gehad. Later heb ik mijn broer nog een tijdje als social media-expert ingehuurd. Met z'n drieën hebben we toen een nieuw plan voor de website en webshop gemaakt."

Shirley: "Ik heb al vroeg leren doorzetten. Zo ben ik Elektrotechniek gaan studeren terwijl ik slecht was in de exacte vakken. Deze eigenschap kan ik bij Syntax goed gebruiken. Daarnaast ben ik een echte netwerker. Ik vind het belangrijk om aandacht te besteden aan de mensen met wie je samenwerkt. Dat zijn niet alleen je auteurs maar ook de redacteuren, vormgevers, illustratoren en drukkers. Als een samenwerking - soms na enige hordes - succesvol blijkt, dan doet me dat goed."

Henk: "Ik heb mooie kansen gehad in mijn carrière. Zo kon ik bijvoorbeeld als uitgever bij EPN/Noordhoff de wiskundemethode Getal en Ruimte uitgeven, in die tijd de grootste VO-methode. Ik heb in die tijd het uitgeefvak echt goed geleerd en mijn eigen werkwijze kunnen ontwikkelen. Dat was niet altijd makkelijk, ik had ook te maken met door de wol geverfde auteurs. Later kwam ik bij NijghVersluys in Baarn terecht als uitgever voor de gammavakken en werd ik leidinggevende van een prachtig team. Een superleuke tijd waarin ik wederom veel heb geleerd. Daarna heb ik nog als uitgeefmanager en businessunitmanager bij ThiemeMeulenhoff gewerkt. Al die opgedane kennis kan ik nu toepassen bij Syntax."

Ze kenden elkaar uit de uitgeverswereld, stonden op elkaars lijstje en kwamen op het juiste moment bij elkaar. Syntax Media steunt op een prachtig viertal, doorspekt met kennis en ervaring en met de juiste goede drive om iets moois uit te geven. Oprichter Teus besluit met deze mooie woorden: "Je eigen bedrijf is echt je kindje, dat laat je nooit meer los."